



Õiguskantsler

Teie nr

Meie 10.03.2025 nr 14-9/250098/2501673

Logopeediteenuse osutamine lasteaias

Lugupeetud vallavanem ja direktor

Õiguskantsleri poole pöördus murega, et tema ei saa Lasteaias logopeedi abi, sest lasteaia logopeed lahkus töölt ning uut logopeedi pole leitud. Vallavalitsus on pakkunud perele võimaluse, et vanem võib ise viia lapse logopeedi juurde.

On näha, et vallavalitsus on pingutanud, et leida lasteaeda uus logopeed. Logopeedide nappuse tõttu võib uue logopeedi leidmine aega võtta. Sellest hoolimata ei ole vallavalitsuse tegevus olnud õiguspärane, sest vallavalitsus ja lasteaed ei ole korraldanud lapsele logopeedi abi, mida tal on seaduse kohaselt õigus saada ([koolieelse lasteasutuse seaduse](#) § 14 lõige 2).

Palun vallavalitsusel kui lasteaia pidajal ning lasteaial:

- 1) välja selgitada, kui tihti vajab kõneravi;
- 2) korraldada lapsele vajalikus mahus kõneravi lasteaias või
- 3) kui huve arvestades sobib talle kõneravi osutamine väljaspool lasteaeda, korraldada logopeedi juures käimine huve arvestades parimal moel (nt logopeedi juures käimise aeg arvestab lapse vajadusi ja lasteaia päevakava; läbi on mõeldud see, kes ja kuidas last logopeedi juurde saadab jm).

Palun andke 5. aprilliks teada, kuidas olete soovitus arvestanud.

Asjaolud

1. Alates 2025. aasta veebruarikuust ei ole Lasteaias logopeedi, kes oleks pädev töötama lastega, kelle kodune keel on eesti keel. Vallavalitsus otsib uut logopeedi. Uue logopeedi leidmiseni pakub vallavalitsus võimalust, et vanemad saavad viia oma lapse logopeedi juurde.

2. See tähendab, et lapsevanem peab ise lapse logopeedi juurde viima ja hiljem lasteaeda tagasi tooma. proovis seda võimalust 3. veebruaril, kuid tema sõnul ei sobinud see lapsele, sest laps sattus keskkonnavahetuse tõttu suurde segadusse ega suutnud lasteaeda naastes kohaneda. Selline

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

lahendus ei pruugi sobida ka seetõttu, et pole kindel, kas vanem saab edaspidi lapse ise logopeedi juurde viia. []

3. Vallavalitsus selgitas õiguskantsleri nõunikule, et [] hinnangul ei ole mõistlik osutada [] logopeediteenust lasteaias kohapeal, sest see oleks ebaõiglane teiste lasteaedade laste suhtes, kes lasteaias teenust ei saa. Peale selle on logopeedi hinnangul kõneravi tõhusam siis, kui lapsevanem ise toob oma lapse tema juurde ning hiljem jätkab kõneravi ka kodus.

4. Lapsevanem on mures, kas tema laps saab kõneravi sellises mahus, nagu ta vajab. Logopeed [] töötab 0,5 töökoormusega vaid paaril päeval nädalas ning pakub teenust ka [] valla teiste lasteaedade lastele. Vastuvõtuaegade nappuse tõttu pakkus logopeed [] veebruarikuuks kaks vastuvõtuaega ([]. veebruar), millest üks jäi lapse haiguse tõttu kasutamata. Järgmine kohtumise aeg oli kokku lepitud [].

Lapse õigus kõneravile lasteaias

5. Eesti on võtnud endale kohustuse pakkuda lastega peredele lapsehoiuteenust (vt [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#) art 27 lõige 1 punkt c). Seda kohustust täidab lasteaed, mille eesmärk on seaduse järgi tagada lasteaias lastele samaaegselt nii alusharidus kui ka hoiuvõimalus ([koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) § 1 lõige 1).

6. KELS § 14 lõige 2 näeb ette, et lapsele tagatakse vajaduse korral logopeedi abi. Logopeedi abi jaoks loob võimalused lasteasutuse pidaja (praegusel juhul kohalik omavalitsus) ning seda korraldab lasteaiadirektor. Lapsele vajaliku toe pakkumisest ei saa seaduse järgi loobuda seetõttu, et lapse lasteaias pole logopeedi.

7. Kui lapse abivajadust aegsasti märgatakse ja talle pakutakse vajalikku tuge, on tõenäoline, et kooli minnes on lapse abivajadus väiksem. Seepärast on Riigikogu leidnud, et iga laps peab saama vajaduse korral logopeedi abi ja muid tugiteenuseid juba lasteaias. Ka ÜRO lapse õiguste konventsioon rõhutab varajase sekkumise ning lapse vajadustele vastava alushariduse tähtsust ([lapse õiguste konventsiooni](#) artikkel 23 ja [Lapse Õiguste Komitee üldkommentaari](#) nr 9, p 65). Lapsele vajalike teenuste tagamine lasteaias aitab täita kaasava hariduse eesmärke (vt [puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) artikkel 24 lõiget 2).

8. Lapsevanematel võib olla kohustusi, mistõttu ei pruugi neil olla keset tööpäeva võimalik last logopeedi juurde viia ja sealt tagasi tuua. Seega kui seadus sellist kohustust lasteaias ei paneks ning jätkaks lapse erivajaduse väljaselgitamise, abi korraldamise ja selle eest tasumise üksnes lapsevanemate õlule, võib laps vajalikust abist ilma jääda.

9. Samuti ei pruugi kõneravi anda soovitud tulemusi, kui laps ei saa kõneravi lasteaias ja on sunnitud logopeedi juures käima näiteks pärast pikka lasteaiapäeva või uneaja arvelt. Tähtis on see, et logopeedi abi oleks kättesaadav kõigile lastele, kes seda vajavad, sõltumata nende elukohast, vanemate sissetulekutest või muudest asjaoludest.

10. Nendel põhjustel peab lasteaed üldjuhul pakkuma lapsele kõneravi lasteaias kohapeal rühma päevakava raames. Teenuse osutamata jätmist lasteaias ei saa õigustada asjaoluga, et kui vanem viib ise lapse logopeedi juurde, siis jätkab ta harjutuste tegemist kodus. Ka lasteaias töötavad logopeedid teevad vajadusel koostööd lapsevanemaga, muu hulgas annavad nad lapsevanemale nõu, kuidas arendada lapse kõne- ja keeleoskust ning tema suhtluskeskkonda kujundada (vt [Eesti Logopeedide Ühingu logopeedide tööülesanded haridusasutuses](#), p 7).

11. Seadus ei nõua, et lasteaed peab logopeedi tööle võtma. Lasteaias on lubatud tellida logopeediteenust ka mõnelt juriidiliselt isikult või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuselt

(haridus- ja teadusministri määruse „[Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis](#)“ § 4 lg 6). Seega võib lasteaia teenust osutada ka lepingu alusel töötav logopeed.

12. Põhjendatud juhtudel võivad kohalik omavalitsus ja lasteaed pakkuda lapsele logopeediteenust väljaspool lasteaeda, kuid sellist otsust tehes ning abi korraldades tuleb arvestada lapse huve. Näiteks peab käiku planeerides arvestama lasteaia päevakava ja leidma lahenduse, mis aitab lapsel keskkonnavahetusega kohaneda nii logopeedi juurde minnes kui ka sealt lasteaeda naastes. Läbi tuleb mõelda ka sõiduvõimalused: kuidas laps logopeedi juurde viiakse ja kes teda saadab. Kohalik omavalitsus ja lasteaed ei saa jätta lapse logopeedi juurde viimist ja sealt äratoomist lapsevanemate ülesandeks. Teekond ei tohiks olla liiga pikk ega ebamõistlikult väsitav. Kokkuvõtvalt: kui logopeediteenust osutatakse väljaspool lasteaeda, võib see muuta lapsele vajaliku abi kättesaamatuks, panna teda teiste lastega võrreldes halvemasse olukorda või olla muul moel lapse huvidega vastuolus (vt õiguskantsleri [20.11.2023 seisukohta](#), p-d 12–14, [15.02.2023 seisukohta](#) ja [18.03.2022 seisukohta](#), p 11).

13. Lapsel on õigus saada logopeedi abi talle vajalikus mahus. Seda vajadust saab hinnata logopeed. Kui Rajaleidja on andnud selle kohta soovitusi, siis tuleb seda soovitusi järgida, kui pole alust seda kõrvale jätta (vt õiguskantsleri [20.11.2023 seisukohta](#), p 17).

14. Logopeed abistab last, aga ta saab ka juhendada lasteaia õpetajaid, kuidas luua lapsele sobivad keskkonningimused, planeerida ja korraldada õppe- ja arendustegevust ning koostada individuaalset arenduskava või õppekava ([Eesti Logopeedide Ühing: logopeedide tööülesanded haridusasutuses](#), p 6).

Hinnang [] Vallavalitsuse tegevusele

15. Kokkuvõttes on avaldaja ja vallavalitsus mitmes asjas eri meelt. Puudub selgus,

- 1) kas [] logopeedi juures saab [] kõneravi nii tihti, kui ta vajab;
- 2) mis tingimustel on kõneravi osutamine väljaspool lasteaeda [] parimates huvides;
- 3) kuidas korraldada lapse viimine logopeedi juurde ja lasteaeda tagasi toomine, kui laps saab kõneravi väljaspool lasteaeda.

16. Praegu on vallal välja selgitamata, mitu korda nädalas [] logopeediteenust vajab. See vajadus võib selguda mõne logopeedi hinnangust, kelle juures laps juba käinud on ([]). Kui vajadus ei selgu ühegi logopeedi hinnangust, tuleb vallavalitsusel korraldada lapse kõneravi vajaduse hindamine.

17. Ei saa lähtuda sellest, kui tihti on [] seni käinud [] juures. Logopeed on last vastu võtnud siis, kui tal on vaba vastuvõtuaeg. Järelikult võib eeldada, et praegu on vallavalitsusel ja lasteaial on korraldamata ka see, et [] saaks logopeediteenust vajalikus mahus.

18. Samuti puudub praegu kindlus, et logopeediteenus on korraldatud [] parimaid huve arvestades ([lastekaitseaduse](#) § 21). Vallavalitsus ei ole esitanud põhjendusi, miks selline korraldus sobib [] ja arvestab tema vajadusi, vaid on lähtunud logopeedi võimalustest ja eelistustest. Sisuliselt on logopeediteenuse korraldamine (nt logopeediga aegade kokkuleppimine) jäetud üksnes lapsevanema õlule, kuigi nii vallavalitsus kui ka lasteaed peavad hea seisma selle eest, et väljaspool lasteaeda korraldatud logopeediteenus täidaks oma eesmärgi ja arvestaks lapse huvidega.

19. Seetõttu palun vallavalitsusel ja lasteaial välja selgitada, kui tihti vajab [] kõneravi, ning seejärel talle vajalikus mahus kõneravi korraldada. Kui [] huve arvestades sobib talle ka kõneravi osutamine väljaspool lasteaeda, palun korraldada logopeedi juures käimine [] huve arvestades parimal moel (nt logopeedi juures käimise aeg arvestab lapse vajadusi ja lasteaia päevakava; läbi on mõeldud see, kes ja kuidas last logopeedi juurde saadab jm). Võimalikke lahendusi, sealhulgas

võimalikku tuge ja aega, mida laps kohanemiseks vajab, tuleb arutada lapsevanemaga. Lapsevanem tunneb oma last kõige paremini ja tal lasub esmane vastutus hoolitseda oma lapse heaolu eest. Vanemaga tuleb läbi arutada ka see, kellega koos ja kuidas (nt kes on lapsele turvaline inimene, kelle autoga, millist turvavarustust kasutades) laps logopeedi juurde läheb ja sealt tagasi tuleb.

20. Kui vanemale pannakse faktiliselt kohustus viia oma laps ise logopeedi juurde ja tuua ta sealt tagasi ning sellega kaasnevad talle kulud, peab vallavalitsus need kulud talle hüvitama (nt saamata jäänud töötasu, sõidukulud).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Haridus- ja Teadusministeerium

Angelika Sarapuu 693 8411
Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee